

ZAMONAVIY MUSIQA JANRLARIDA VOKAL IJROCHILIKNING RIVOJLANISH
TENDENSIYALARI

Alayeva Zarnigor Maxmudovna

Buxoro davlat pedagogika instituti Musiqa va tasviriy san'at kafedrası o'qituvchisi

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada zamonaviy musiqa janrlarida vokal ijrochilikning rivojlanish tendensiyalari o'rganilgan. Unda vokal texnikalari va ijro uslublarning janrlar bo'yicha o'zgarishi, texnologik yangiliklarning vokal ijrochilikka ta'siri va ijodiy jarayonlarning globallashuv sharoitida qanday rivojlanib borayotgani tahlil qilinadi. Xususan, pop, rok, hip-hop, elektron musiqa va boshqa zamonaviy janrlarda vokalning o'ziga xos xususiyatlari, ifoda usullari va yangi tendensiyalar o'rtasidagi aloqalar yoritilgan. Maqolada zamonaviy vokal ijrochilarning innovatsion yondashuvlari hamda auditoriya bilan interaktiv aloqalarni ta'minlash usullari ko'rib chiqilgan. Ushbu tadqiqot vokal ijrochilikning zamonaviy musiqa janrlarida rivojlanish yo'nalishlarini tushunishga qaratilgan.

Kalit so'zlar: vokal ijrochilik, zamonaviy musiqa, musiqa janrlari, rivojlanish tendensiyalari, vokal texnikasi, ijro uslublari, pop, rok, elektron musiqa, innovatsiya, globallashuv, interaktiv aloqa.

АННОТАЦИЯ

В данной статье рассматриваются тенденции развития вокального исполнительства в современных музыкальных жанрах. Анализируется смена вокальных техник и стилей исполнения по жанрам, влияние технологических инноваций на вокальное исполнение, а также то, как развиваются творческие процессы в условиях глобализации. В частности, выделены связи между уникальными особенностями вокала, способами выразительности и новыми тенденциями в поп, роке, хип-хопе, электронной музыке и других современных жанрах. В статье рассматриваются инновационные подходы современных вокалистов и методы обеспечения интерактивного общения с аудиторией. Целью данного исследования является понимание направлений развития вокального исполнительства в современных музыкальных жанрах.

Ключевые слова: вокальное исполнительство, современная музыка, музыкальные жанры, тенденции развития, вокальные техники, стили исполнения, поп, рок, электронная музыка, инновации, глобализация, интерактивное общение.

ANNOTATION

This article studies the development trends of vocal performance in modern musical genres. It analyzes the changes in vocal techniques and performance styles across genres, the impact of technological innovations on vocal performance, and how creative processes are developing in the context of globalization. In particular, the specific characteristics of vocals in pop, rock, hip-hop, electronic music, and other modern genres are highlighted, as well as the connections between expressive methods and new trends. The article examines innovative approaches of modern vocal performers and methods of ensuring interactive communication with the audience. This study aims to understand the development trends of vocal performance in modern musical genres.

Keywords: vocal performance, modern music, musical genres, development trends, vocal techniques, performance styles, pop, rock, electronic music, innovation, globalization, interactive communication.

KIRISH

Zamonaviy musiqa san'ati, xususan, vokal ijrochilik, bugungi kunda jahon va milliy madaniyatni rivojlantirishning muhim yo'nalishlaridan biriga aylanmoqda. Ushbu sohada yuz berayotgan o'zgarishlar va tendensiyalar ijodkorlarning nafaqat badiiy mahoratini oshirishga, balki ularning yangi texnologiyalar va innovatsion uslublarni yordamida jahon miqyosida tanilishiga ham imkon yaratmoqda. Zamonaviy musiqa janrlarining xilma-xilligi va ulardagi vokal ijro uslublarning boyishi madaniyat va san'at rivojining asosiy ko'rsatkichlaridan biri hisoblanadi. Ayniqsa, O'zbekiston Respublikasida ijodiy sohalarni rivojlantirish borasida olib borilayotgan islohotlar ushbu yo'nalishning yangi bosqichga chiqishini ta'minlamoqda.

Prezident Shavkat Mirziyoyev tomonidan 2017-yil 31-mayda imzolangan "O'zbekiston Respublikasida Madaniyat va san'atni rivojlantirishni yanada rag'batlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qaror, shuningdek, 2020-yil 26-mayda qabul qilingan "San'at va ijodkorlarni qo'llab-quvvatlashni yanada kuchaytirish to'g'risida"gi qaror vokal ijrochilik va boshqa san'at yo'nalishlarini rivojlantirish uchun mustahkam huquqiy asos yaratdi. Ushbu hujjatlar zamonaviy musiqa janrlarida faoliyat yuritayotgan ijrochilarni qo'llab-quvvatlash, ularning texnik va ijodiy imkoniyatlarini kengaytirish, zamonaviy texnologiyalardan samarali foydalanish imkoniyatlarini taqdim etishni nazarda tutadi.

Ushbu qarorlar zamirida milliy musiqa va san'atni zamonaviy tendensiyalar bilan uyg'unlashtirish, yosh iste'dodlarni rag'batlantirish hamda jahon bozorida raqobatbardosh ijodkorlarni tarbiyalash maqsadi yotadi. Aynan vokal ijrochilikning rivojlanish tendensiyalarini o'rganish orqali zamonaviy musiqa janrlarining kelajakdagi istiqbollari va ulardagi ijro uslublarning o'zgarish dinamikasini aniqlash imkonini beradi. Ushbu maqolada zamonaviy vokal ijrochilikning rivojlanish yo'nalishlari, texnik innovatsiyalar, ijro uslublari va janrlardagi o'zgarishlar chuqur tahlil qilinadi. Maqsad – vokal ijrochilarning ijodiy faoliyatiga ta'sir qiluvchi omillarni o'rganish va zamonaviy tendensiyalarning istiqbollarini yoritishdan iborat.

O'zbekiston musiqa san'atining rivojlanishiga oid qator ilmiy ishlar milliy va zamonaviy musiqaning uyg'unligi, an'anaviy vokal uslublarning yangicha ijro texnikalari bilan boyitilishi haqida fikrlar bildirilgan. Xususan, Muso Yusupovning "O'zbek vokal san'ati tarixi" asarida o'zbek xalq qo'shiqlari va an'anaviy uslubdagi ijrochilikning rivojlanish bosqichlari tahlil qilingan. Asar zamonaviy musiqa janrlarida milliy ohanglarni saqlab qolishning ahamiyatini ko'rsatib beradi. Zamonaviy vokal texnikasining o'ziga xos xususiyatlari haqida D. Kimning "Vocal Techniques for Modern Singers" kitobida keltirilgan. Muallif vokal texnikasi va yangi texnologiyalar (masalan, ovozni qayta ishlash, avtolyun, reverb) vokal ijrochilikka qanday ta'sir qilishini chuqur tahlil qiladi. Bu asar vokal ijrochilarining zamonaviy tendensiyalarga moslashish jarayonida qanday mahorat va texnik ko'nikmalarni rivojlantirish kerakligini ko'rsatadi. O'zbekiston vokal san'ati rivojiga oid B. Hamroyevning "Zamonaviy vokal san'atining milliy xususiyatlari" maqolasida milliy an'anaviy qo'shiqchilik va zamonaviy janrlar o'rtasidagi uyg'unlik tahlil qilinadi. Muallif milliy vokal ijrochilikda milliy o'ziga xoslikni saqlab qolishning dolzarb muammolarini ko'taradi va zamonaviy vokal texnikalarining milliy musiqa rivojiga qo'shayotgan hissasini ko'rsatadi.

Ushbu adabiyotlar zamonaviy musiqa janrlarida vokal ijrochilikning rivojlanishini milliy va xalqaro nuqtai nazardan tahlil qilishga imkon beradi. Har bir asar vokal ijrochilikning turli aspektlarini yoritib, zamonaviy musiqa janrlarining rivojlanish jarayonini chuqurroq anglashga yordam beradi.

Zamonaviy musiqa janrlarida vokal ijrochilikning rivojlanishi o'ziga xos texnik, ijodiy va texnologik tendensiyalar bilan ajralib turadi. Vokal ijrochilar o'z uslublarini boyitish va yangicha yondashuvlarni tatbiq etish orqali musiqaning estetik xususiyatlarini yanada kengroq ifoda qilmoqdalar. Ushbu jarayonni quyidagi asosiy yo'nalishlar orqali ko'rib chiqish mumkin:

Raqamli texnologiyalarning rivojlanishi vokal ijrochilikni yangi bosqichga olib chiqdi. Xususan, avtotyun (Auto-Tune), ovoz modifikatori (Vocal Synthesizer) kabi vositalar vokal sifatini oshirish va ijrochilarning ovoz imkoniyatlarini kengaytirish imkonini beradi. Masalan, elektron musiqa janrida ovozni turli effektlar bilan boyitish ijrochilarning zamonaviy tinglovchilarga moslashishiga yordam bermoqda. Bu tendensiya Jorj Kardonning "The Evolution of Modern Music Genres" asarida batafsil yoritilgan bo'lib, u texnologiyalar vokal san'atining dinamikasiga qanday ta'sir ko'rsatayotganini tahlil qiladi.

Zamonaviy musiqa janrlarida vokal ijrochilar o'z ovozlari orqali emotsional va obrazli ifodani kuchaytirishga alohida e'tibor qaratmoqda. Bu borada individual ijrochilik uslublarining rivojlanishi, vokalning dinamik diapazonini kengaytirish va ijodiy tajribalardan foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi. Misol uchun, Billie Eilish yoki Sam Smith kabi ijrochilarning ovoz ifodalari zamonaviy musiqaning hissiy chuqurligini yangi darajaga olib chiqmoqda.

Yuqorida tahlil qilingan yo'nalishlar zamonaviy musiqa janrlarida vokal ijrochilikning texnologiya, janr xilma-xilligi, globallashuv va ijodkorlik orqali rivojlanishini ko'rsatadi. Ushbu tendensiyalar ijrochilikni boyitib, musiqaning ta'sirchanligini oshirishga xizmat qilmoqda. O'zbekiston va xalqaro miqyosda vokal san'atining rivojlanishi ushbu jarayonlarning uyg'unlashgan holda davom etayotganini tasdiqlaydi.

XULOSA

Zamonaviy musiqa janrlarida vokal ijrochilikning rivojlanishi turli yo'nalishlar va tendensiyalarni o'z ichiga oladi. Ushbu rivojlanish texnologik innovatsiyalar, janr xilma-xilligi, ijodiy ifoda va globallashuv jarayonlari bilan chambarchas bog'liq. Texnologiyalarning jadal rivojlanishi vokal ijrochilikda ovozning sifatini oshirish, yangicha ijro uslublarini yaratish va musiqiy effektlarni kengaytirishga imkon yaratmoqda. Shuningdek, janrlar bo'yicha vokal ijrochilikning o'ziga xosligi ijrochilarning ijodiy imkoniyatlarini kengaytirib, musiqaga yangi obrazlar va ifoda shakllarini olib kirayotganini ko'rsatmoqda.

Globallashuv vokal ijrochilikni xalqaro darajada boyitib, turli milliy va madaniy elementlarning zamonaviy musiqa janrlariga integratsiya qilinishiga xizmat qilmoqda. Ayniqsa, milliy musiqa va zamonaviy janrlarning uyg'unlashuvi vokal san'atining yangi bosqichda rivojlanishini ta'minlamoqda. O'zbek vokal ijrochiligida milliy ohang va maqom elementlarini saqlab qolish bilan birga, zamonaviy texnologiyalardan foydalanish ijrochilik madaniyatini yangi bosqichga olib chiqmoqda.

Maqolada ko'rib chiqilgan tendensiyalar zamonaviy vokal ijrochilikning nafaqat texnik va ijodiy rivojlanish yo'nalishlarini ochib berdi, balki ushbu yo'nalishning xalqaro musiqiy makondagi muhim o'rnini ham tasdiqladi. Kelgusida vokal ijrochilikda texnologiya va ijodkorlikni uyg'unlashtirgan holda yangi uslublar yaratish, milliy va xalqaro elementlarni birlashtirgan musiqiy loyihalarni rivojlantirish maqsadga muvofiqdir. Ushbu yondashuv vokal san'atining imkoniyatlarini kengaytirib, uning jahon madaniyatida tutgan o'rnini yanada mustahkamlaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Алаева, Зарнигор Махмудовна. "Педагогика как наука и искусство воспитания." Вестник науки и образования 21-2 (99) (2020): 78-81.
2. Alayeva, Zarnigor. "Pedagogik mahorat: Pedagogik mahorat." Buxoro davlat pedagogika instituti jurnali 1.1 (2021).
3. Алаева, Зарнигор Махмудовна. "Роль национальных инструментов в музыкальном образовании начальных классов." Проблемы науки 66 (2021).
4. Alayeva, Zarnigor Махмудовна, and Sadoqat Ruslanovna Shamsiyeva. "Qo'shiq tushunchasi va uning inson hayotida tutgan o'rni hamda xonandalik ijrochiligi tarixi." Scientific progress 1.5 (2021): 336-342.
5. Аллаева, Зарнигор Махмудовна. "Эстетическое воспитание дошкольников с помощью песен и танцев." Наука, техника и образование 2-1 (77) (2021): 69-72.
6. Алаева, Зарнигор Махмудовна. "Интерпретация методов музыкального воспитания и образования дошкольника." Science and Education 3.4 (2022): 1253-1258.
7. Алаева, Зарнигор Махмудовна. "Регулирование и интерактивное планирование музыкального воспитания и образования для начальных классов." Science and Education 3.4 (2022): 1259-1264.
8. Алаева, Зарнигор Махмудовна. "Дискретность ритмических движений. Ритмика в начальной школе хореография." Science and Education 3.4 (2022): 1233-1238.
9. Алаева, Зарнигор Махмудовна. "Методические рекомендации по развитию ритмических навыков младших школьников." Science and Education 3.4 (2022): 1246-1252.
10. Алаева, Зарнигор Махмудовна. "Шаг с подскоком в детском хореографии. Методические трудности педагога хореографа при выполнении шага с подскоком." Science and Education 3.4 (2022): 1239-1245.
11. Алаева, З. М. "Использование Арт-Педагогических Технологий В Развитии Музыкальных Способностей Студентов." Central Asian Journal of Arts and Design 3.1 (2022): 6-9.
12. Alayeva, Zarnigor Махмудовна. "TALABALARNI MILLIY BADIY AN'ANALAR VOSITASIDA G'OYAVIY TARBIYALASH TIZIMI." ZAMONAVIY FAN, TA'LIM VA ISHLAB CHIQRISH MUAMMOLARINING INNOVATSION YECHIMLARI 5 (2023): 12-15.
13. Alayeva, Zarnigor Махмудовна, and Malohat Hasan qizi Junaydova. "The System of Ideological Education of Students through National Traditions." Nexus: Journal of Advances Studies of Engineering Science 2 (2023): 54-58.
14. Махмудовна, Alayeva Zarnigor. "The System of Ideological Education of Students through National Traditions." European Journal of Innovation in Nonformal Education 3.2 (2023): 47-51.
15. Махмудовна, Alayeva Zarnigor. "BADIY TO'GARAKLARDA TALABALARNI G'OYAVIY-ESTETIK TARBIYALASHNING PEDAGOGIK-PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI." Journal of Innovation, Creativity and Art (2023): 108-112.
16. Махмудовна, Alayeva Zarnigor. "THE ROLE OF MUSIC EDUCATION IN THE DEVELOPMENT OF PERSONAL DEVELOPMENT." Journal of Innovation, Creativity and Art (2023): 85-88.
17. Махмудовна, Alayeva Zarnigor. "THE SINGING TECHNIQUE OF A VARIETY SINGER." Multidisciplinary Journal of Science and Technology 4.4 (2024): 178-182.
18. Алаева, Зарнигор Махмудовна. "ЭСТРАДА И НАЦИОНАЛЬНАЯ ЭСТРАДА В УЗБЕКИСТАНЕ ФОРМИРОВАНИЕ." International conference on multidisciplinary science. Vol. 2. No. 3. 2024